

צפונות העתיד: ארבעה סוגים של משקי חלב

D.H.M. III/2000

לפני כמה חודשים קראתי מעין 'נבואה' למה צפויים להגיע משקי החלב בארה"ב. מדובר בארבעה טיפוסים שונים, עם תוחלת חיים ושגשוג שונה:

*** משקים שבידי הדור האחרון, הוותיקים.** בעלי רפתות אלה לא ישקיעו הון נוסף במשק והם ימשיכו לחלוב עד פרישת בעל המשק המפעיל אותו אישית. באין בן ממשיך, עם פרישת היצרן נסגרת הרפת.

*** סגנון חיים.** על פי סקר 1992 של משרד החקלאות האמריקאי יוצא, ש־15% מכל משקי החלב שואפים מרבית הכנסתם מפעילות חוץ־משקית. יש אנשים האוהבים את סגנון החיים הקשור במשק חלב, אם גם אינם זקוקים למשק שיספק להם 100% של הכנסתם – משקים אלה ימשיכו לחיות.

*** ייחודיות.** משקים המצטיינים בשטחים מאד מסויימים, עשויים להישרד בלי קשר לגודלם. יתכנו מקרים של משקים מצליחים מאד, כי הם שולטים בהוצאות הייצור שלהם, או שהם מצליחים בשיווק תוצרתם, או אף מתמחים בטיפול בקר מעולה למכירה. ייחודיות עשויה לסייע למשק להמשיך ולפעול בהצלחה.

*** משק חלב גדול.** העתיד יראה הרבה משקי חלב גדלים והולכים כדי להנות מיתרון לגודל. לגבי משקי צפון ומרכז ארה"ב (Midwest, Northeast), לשם יתר דיוק) הדבר ידרוש 200 פרות או יותר, בעוד למשקי החלב במערב ידרשו 600 פרות או אף יותר. מה גם, שמספרים אלה ימשיכו מגמתם מעלה, מעלה.

לידיעת הנביאים: שטחה של ארה"ב 9,134,400 פרות חלב (נכון לדצמבר 1999) עם ייצור של 74 מיליארד ליטר חלב. כל מה שהם מחפשים זה עוד קטע של שוק חלב. המשקים שלהם יגדלו, כי יש מקום בלי סוף וכלי לפגוע בטבע. לא חסרים שם שטחים למספוא ופיתוח חקלאי, בכלל. וישנו מאגר בלתי נדלה של כח עבודה טוב וזול, ממש ליד הדלת.

סיכומו של דבר – להם יש כל היתרונות לגודל, והעיקר בהם – הגודל עצמו. יש ויצרני חלב בעלי חזון (ואמצעים) עוזבים את אירופה המערבית כדי לחוות חלק מן החלום האמריקאי – בו בזמן שמשקים "קטנים" בארה"ב (אפילו עם 100 פרות) נאלצים לסגור רפתותיהם.

שאלת התמים לנביאים: בטווח הרחוק, מה הם סיכויי הרפורמה שלנו להציל את משקינו הקטנים/הזעירים לפעמים, אלה הנשענים על הרבה רצון טוב ומעט מלאי קרקע, הרבה השקעות ומעט מים להשקיה, ועל תחרות הולכת ומחריפה על אמצעי הייצור, הניהול והשיווק באוירה של גלובליזציה (סליחה על הביטוי הלועזי הגס)? האם הפתרון האפשרי (לפחות לתקופת־מה) יתבסס על רובוטים משני הסוגים: מיכניים/אלקטרוניים משוכללים, אך יקרים – או אנושיים שהעוני בארצותיהם דוחף אותם לבצע כל עבודה וגם הקשה ביותר, בשכר מינימום בארץ נכר ובהיותם רחוקים ממשפחותיהם? (מ.מ.)